

הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

עז.

עין משפט
גזר מצוה

מז א מיי פ"ג מהל' רוב
הלכה י:
ז ב מיי שם הלכה ט:
יח ג ד מיי שם הל' י:
יב ה מיי שם הל' ט:

זכרון המניח^ה היה בעל חזית ראשון ובעל קורה אחרון נשברה חזית
זכורה חייב ואם עמד בעל חזית פטור וזשליה השוכר את האומנין
(ב"מ דף טז: ושם) המעביר חזית ממקום למקום ושיברה רבי יהודה
אומר שומר חנם יצבע וכו' מדפטרינן שומר חנם ולא מחייב מטעם

נוקין עשה זו אונס כלאון. היכא דעביד זידים ואפי' יסן כדליק
זכ"ק (דף טו:) פלע תחת פלע [שמות כא] לחייב על השוגג כמזיד וכו': רב
אחא פוטרי. דגרמא בעלמא הוא דשמעא קטליה: מוס יומא המכה
וכו'. סיפיה דקרא דלעיל או בזביה דרבינן מלמאס וכתבי רובא

(א) הבל אור הגה. רש"ל,
(ב) דף ל"ג. א ש"ס.
רש"י

תורה אור השלם

1. או באיבה דקדוה בידו
ימות מות ימות הפודה
רצח הוא אכל הדם ימית
את הרצח בפגמו בו.
במדרש לר כא

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה בנזקין וכו'
דאכול קאי והכי פריך:
(ב) בא"ד לא מיחייב
אע"פ שהוציאה לטמא:
(ג) בא"ד אם היה שם
חייב או בבהמה או
בכחול:

אדם המזיק ש"מ דזכאונס שהוא כעין
גניבה ואצידה מייפטור ולכן מחייב
שומר שכן וא"ת הא שיהי כילד הרגל
(ב"ק דף טו:) מחייבים נפל מן הגג
ברוח שאינה מזינה אף על גב
דרוח שאינה מזינה הוי כעין גניבה
ואצידה כדאמר זכרון שור שנגח
ד' וה' (שם דף מה.) גבי ד' שנכנסו
תחת הצעלים הרגו מועדין נהרגין
ומשלמין את הכופר וחייב לשלם דמי
שור לצעליו חוץ משומר חנם ומוקי
לה דנטריה שמירה פחותה לשומר
חנם כלתה שמירתו והגך אחריו לא
כלתה שמירתו ודייק כמאן אי כרבי
יהודה דלמר שוכר כנושא שכן יתימי
וכולן דמועד פטורים מן הכופר פירוש
משום דמועד קאי ליה דשמירה פחותה
לרבי יהודה והיינו דלת שכולה
לעמוד ברוח מזינה ואינה יכולה
לעמוד ברוח שאינה מזינה כדמוכח
ב"ש הכונס (שם דף נה:)
ומדמחייבין נושא שכן ופטרינן
שומר חנם ש"מ דרוח שאינה מזינה
הוי כעין גניבה ואצידה ואפי"ה
מחייבין ביה אדם המזיק כדפרישית
וי"ל דרוח שאינה מזינה הוי כעין
אצידה ומחייבין ביה המזיק ונתקל

נוקין שעשה בהן שוגג כמזיד ואונס כרצון
אינו דין שחייב בהן את המצמצם רב
אחא בר רב פוטרי אמר רב משרשיא מ"ט
דאבוה דאבא דפוטרי אמר קרא ימות
ימות המכה רוצח הוא ברוצח הוא דחייב
לן מצמצם בנזקין לא חייב לן מצמצם
אמר רבא "כפתו ומת ברעב פטור ואמר
רבא "כפתו בחמה ומת ביצינה ומת חייב
סוף חמה לבא סוף צינה לבא פטור
ואמר רבא כפתו לפני ארי פטור לפני
יתושין חייב רב אשי אמר אפילו לפני
יתושין נמי פטור הני אזלי והני אתו איתמר
כפה עליו גיגית ופרע עליו מעויבה רבא
ורבי זירא חד אמר חייב וחד אמר "פטור
תסתיים דרבא הוא דאמר פטור דאמר רבא
כפתו ומת ברעב פטור אדרבה תסתיים דרבי
זירא הוא דאמר פטור דא"ר זירא "האי מאן
דעיליה לחבריה בביתא דשישא ואדליק ליה
שרגא ומת חייב טעמא דאדליק ליה שרגא
הא לא אדליק ליה שרגא לא אמרי
התם בלא שרגא לא מתחיל הבלא
בשעתיה

הוא מיעוטא למעוטי נוקין: כפטו
ומת ברעב. דזשעה שכתו אין
כאן דבר הריגה והרעב זא מאליו
והולך וחזק לאחר זמן כל שעה
ולא דמי ללמאס זמים ובאור דההורג
מזומן: סוף חמה לבא פטור.
כלומר אם לא הייתה שם חמה בשעה
שכתו אבל סוף לבא כאן חיה לא
יכול לעמוד וסופו למות פטור שלא
היה ההורג מזומן להריגה וגרמא הוא
ואין דמי מסור לבית דין אלא לשמים:
כפטו לפני ארי פטור. דאי נמי לא
היה כפות לא היה יכול להזיל
עלמו מן הארי. דכולהו גרסינן
אמר רבא: הני אזלי והני אשו.
ולא מת על ידי ימושים הראשונים
שהיו מוכנים שם שחמה כמות עברו
עליו: כפה עליו גיגית. ומת
בהבלא: לא שפרע עליו מעויבה.
חיה היה יסן ונכנסה שם הצינה
פטור שההורג זא לאחר זמן: זכיתא
דשישא. שמתוס זיזתר ואין הבל
האור והכרי' יכול ללמאס ממנו: טעמא
דאדליק ליה שרגא. שזמן את ההורג:
הא לא אדליק ליה שרגא. ומת בהבל
פיו דומיא דכפה עליו גיגית פטור:
בשעתיה

לרבי יהודה הוי כעין גניבה דפטרינן ביה אדם המזיק כדאמר בהשואל (ב"מ דף טז:)
ולענין שומר שכן מיחייב תרוייהו וכן מוכח בהגוזל קמא (ב"ק דף טז: ושם) גבי טבח אומן שקלקל דפריך למאן דפטור בחנם מזכיתא
דקמתי נתן בהמה לטבח וניבלה חייב מפני שהוא כנושא שכן אלמא ס"ד דהאי מקשה אפילו בחנם חייב כמו שומר שכן שחייב על
האצידה ומשני אימא מפני שהוא נושא שכן לפיכך זכרון חייב אלז בחנם פטור דהוי כעין גניבה:

בנזקין א"י מצמצם. משמע דמחייב טפי ברובא ממזומין ואם כן מדפטרינן לקמן ברובא תריס כ"ש בנזקין וכן משמע
זשליה כילד הרגל (ב"ק דף טו: ושם) דפטרינן זרק כלי מראש הגג והיו תחתיו כרים וכסתות אפילו קידס וסילקן וא"ת הא
אמרינן ב"ש הכונס (שם דף נה:) הפורץ גדר צפני צהמת חצירו פטור מדיני אדם וחייב צדיני שמים ופריך היכי דמי אי צבולת
ב"ש צדיני אדם נמי ליחייב ומאי קושא הא דמיא לתריס דפטור לפרש דאכולת קאי (א) ולהכי פריך צדיני אדם נמי ליחייב אכולת
יש ספרים שכתבו צהדיא אכולת ומדע דתנן התם הוציאה ליסטים הליסטים חייבין ומוקמינן בגמרא דהכישוה במקל ש"מ דבלאו הכשה
לא מיחייב אע"פ (ב) שפרצוה לטמא ומיהו יש לדחות דמתניתין להתחייב צנוקיה איירי אלז האצידה דזהמה מיחייב וא"ת למאי דפרישית
דקאי אכולת לישני דפטור מדיני אדם קאי אזהמה וי"ל דלא שייך למיתני פטור מדיני אדם אם היה שם חייב (ג) (לא) צהמה (ולא)
[ואן] צבולת אלז כשמתרץ צבולת רעוע אע"ג דאין דומה שיתחייב צדיני שמים אכולת שהוא רעוע כ"כ שיכול ליפול ברוב מזינה או
אפי' ברוב שאינה מזינה מ"מ שייך למיתני חייב צדיני שמים כיון שיש דבר שהוא חייב צו כגון הצהמה והשתא אחי שפיר דנקט
צפני צהמת חצירו ולא נקט הפורץ גדר של חצירו דמשום צהמה נקט לה ומיהו צנוקיה דקאמר מהו דמיתא כיון דלמיתא
קאי מאי עמד משמע דחייב דיני שמים קאי נמי אכולת ומני לפרש דה"ק כלומר למיתא ולמיתא קאי אי נמי הכי קאמר כיון דלמיתא
קאי שבעלים מוזוין לסותרו שלא יפול על בני אדם סד"א דכל הקודם צמנה וכה ואין לו להניח מלפניו צבול צהמת חצירו
וצדיני שמים נמי לא מחייב קמ"ל אי נמי חייב צדיני שמים קאי נמי אכולת שנהנה הוא צה עד שידמנו לו פועלים לתקן:

כפתו ומת ברעב. אפי' היה רעב כבר זשעה שכתו כיון דאם לא היה מתחוק עליו הרעב לא היה מת הוה ליה סוף רעב
לבא דלא דמי לכפתו צהמה שכבר נפלה עליו חמה שראוי למות זה: **סוף חמה לבא** בו'. דלא רבי רחמנא מלמאס
אלא במקום שהתחיל צו ההזק כבר ומיהו אם כפתו צפנים והציאו במקום שסוף חמה לבא וסוף קנה לבא נראה דחייב למ"ד אשו
משום חציו דלענין מיתא נמי מחייבין באשו משום חציו כדמוכח בזכ"ד הרגל (שם דף טז: ושם) ואין חילוק בין מקרב האש אלז הדבר
למקרב הדבר אלז האש כדמוכח ב"ש הכונס (שם דף טו: ושם) דפריך אי דמטא ניהליה ברוב מזינה צדיני אדם נמי ליחייב וההיא
דאשקיל עליה דיקרא דמיא דבסמוך אפילו כפתו והציאו שם ואח"כ אשקיל פטור דמיא לזרק חן ותריס זידו דאפילו הוא קידס
וסילקן פטור וא"ת וההיא דהשיך צו את הנחש דפטור למ"ד דמטא מקיף אמאי פטור לפי מה שפירש זכרון כילד הרגל (שם דף טז: ושם)
בשמעתא דפי פרה ששם ידו לתוך פי הנחש והשיך ליחייב משום אשו דודאי הנחש יקיף את הארס וי"ל דשאיני התם שעדיין אין הארס
צבולת ומיהו קשה הייא דזרק רצור למעלה דבסמוך דמשמע דאי לא אולא ללדדין אלז לתחת פטור אמאי ליחייב מידי דהוה אלזבו
וסכיני ומשאו שהניחן בראש גגו ונפלו ברוב מזינה דחייב משום אשו אי צהדי דאזלי קא מוקי כדאיתא ב"ק דז"ק (ד' ו.) ושמא
אינו מזוי כאן שתפול לתחת ממש ולא תחיל כלל ללדדין ומיהו זה ודאי קשה דמשמע ללדדין נמי לא מיחייב אלז משום כחו דפריך
אי כחו הוא תחיל לעיל ודחוק לומר כח כחוש הוא וזריך לומר דהיינו למ"ד אשו משום ממונו והא דתנן בפ"צ דחולין (דף לא.) נפלה
הסין מינדו ושחט שחיטתו פסולה ודייק טעמא דנפלה הוא הפילה הוא כשירה כמאן כרבי נתן דלא צעי כוונה קשה נפלה נמי ליהוי
כי הפילה למ"ד אשו משום חציו אם לא נחלק בשחיטה ולא מסתבר לחלק כיון דאפילו מיתה גמרינן ממנון אלז נראה דאיתא ההיא
סוגיא כמ"ד אשו משום ממונו ומיהו קשה דאי לתחת לאו כחו הוא מתי אלא דתנן בלאו הן הגולין (שם דף טז: ושם) ומשן
במעגילה ונפלה עליו והרגמו פטור משום דשלא כדרך ירידתו הוא והשתא תיפוק ליה דלאו כחו הוא וי"ל דשאיני התם דמתוך שמושך למעלה
נופל יותר למרחוק עוד יש לפרש דככל הני דסוף חמה וזנה וארי לבא חזק רצור למעלה ונפל לתחת אפילו כפתו והציאו שם פטור
דדמי לכח כחו ואם נמי שלא המיתה אלז ברוב א מזינה פטור ממיתה אלז דלענין ממון חייב זוק שלם ולא דמי לחצי זוק כרורות אע"ג דכח
כחו הוא דהא אשו נמי חייב משום ממונו כדמוכח זכרון כילד הרגל (ב"ק דף טז: ושם) דמאן דאית ליה משום חציו אית ליה נמי משום ממונו:
כפתו לפני ארי פטור. אין חילוק בין יתושין לארי אלז משום דסתם ארי עדיין לא התחיל לחבול צו שאם קפץ כבר עליו הארי לא היה
יכול להתעסק לכפותו אלז סתם יתושין כבר התחילו ליפול עליו ואע"ג דהני אזלי והני אשו קסבר לא שאל: **כפה** ע"י גיגית
בו'. לא דמי לוקח חמה לבא לוקח צינה לבא דהתם ליכא חמה וצינה כלל ולא מתחיל ביה זשעתיה ולא דמי נמי לכפתו צהמה וצינה דהתם כבר
אשו עליה מקודם חמה וצינה שיש בהן כדי להמית אלז הכה ליכא אלז הולך ומתחוק עליו ודמי לכפתו צהמש שכתב רעב שומר
ותמיד מתחוק אלז תאמר מאי שאל פרע מעויבה מתריס ובידקא דמיא צכח שני יש לומר דהכא חייב טפי כדמסיק דמתחיל ביה זשעתיה: